

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Rzeszowie

LRZ – 4113-01-02/2013

D/13/508

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I. Dane identyfikacyjne kontroli

<i>Numer i tytuł kontroli</i>	D/13/508 – „Prawidłowość realizacji zadań przez straże miejskie w zakresie wykorzystywania urządzeń ujawniających i zapisujących za pomocą technik utrwalania obrazów naruszenia przepisów ruchu drogowego”.
<i>Jednostka przeprowadzająca kontrolę</i>	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Rzeszowie
<i>Kontrolerzy</i>	Stanisław Tobolewski, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 88181 z dnia 23 września 2013 r. Roman Chrzęszcz, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 88183 z dnia 21 października 2013 r. (dowód: akta kontroli str.1-2)
<i>Jednostka kontrolowana</i>	Urząd Miasta Krosna, ul. Lwowska 28a, 38-400 Krosno, regon 000526989
<i>Kierownik jednostki kontrolowanej</i>	Piotr Marian Przytockki, Prezydent Miasta Krosna. (dowód: akta kontroli str.3)

II. Ocena kontrolowanej działalności.

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia¹ pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

Uzasadnienie oceny ogólnej

W kontroli stwierdzono, że lokalizacja stacjonarnych urządzeń rejestrujących zainstalowanych na 2 skrzyżowanych ul. Podkarpackiej, została poprzedzona analizą stanu bezpieczeństwa i na lokalizację tych urządzeń. Prezydent Miasta Krosna uzyskał zgodę Głównego Inspektora Transportu Drogowego. Za pomocą tych urządzeń stacjonarnych ujawniane były wykroczenia związane z niestosowaniem się do limitów prędkości oraz sygnalizacji świetlnej.

Odcinki dróg miejskich, na których Straż Miejska w Krośnie dokonywała pomiaru prędkości urządzeniem przenośnym, zostały uzgodnione z komendantem Miejskim Policji w Krośnie, a pomiar prędkości na tych odcinkach dokonywany był na podstawie miesięcznych harmonogramów akceptowanych przez Komendanta Miejskiego Policji. Odcinki dróg, wykorzystywane do pomiaru prędkości przy pomocy stacjonarnych urządzeń rejestrujących i urządzenia przenośnego, były oznakowane stałymi znakami drogowymi D-51.

Urządzenia rejestrujące wykorzystywane przez Straż Miejską posiadały decyzje Prezesa Głównego Urzędu Miar zatwierdzające ich typy, a także posiadały aktualne świadectwa legalizacji.

W latach 2011-2013 (III kwartał) Straż Miejska nałożyła łącznie 9.680 mandatów karnych na kwotę 2.000.090 zł, w tym za wykroczenia związane z niestosowaniem

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie

się do limitów prędkości oraz sygnalizacji świetlnej, ujawnione za pomocą urządzeń rejestrujących, nałożonych zostało 7.726 mandatów na kwotę 1.728.970 zł, co stanowiło 86,4% ogólnej kwoty nałożonych mandatów.

Gmina Miasta Krosna w latach 2011-2013 (III kwartał), nie prowadziła wyodrębnionej ewidencji księgowej dochodów budżetowych z tytułu mandatów nałożonych za wykroczenia związane z niestosowaniem się do limitów prędkości oraz sygnalizacji świetlnej, ujawnione za pomocą urządzeń rejestrujących oraz wyodrębnionej ewidencji wydatków na cele określone przepisami art 20d ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 260 ze zm.). Wobec braku takowej ewidencji księgowej, Najwyższa Izba Kontroli odstąpiła od oceny poprawności wydatkowania środków pochodzących z ww. źródeł.

W latach 2011-2013 (III kwartał) wydatki bieżące budżetu Miasta na remonty i modernizacje dróg, na utrzymanie znaków drogowych i sygnalizacji świetlnej oraz wydatki inwestycyjne na infrastrukturę drogową, wynosiły łącznie 54.390.534 zł. i były wyższe niż wykonane dochody budżetowe z tytułu mandatów nałożonych przez Straż Miejską, w tym także za naruszenia przepisów ruchu drogowego ujawnione za pomocą urządzeń rejestrujących, których wartość wynosiła łącznie 1.844.072 zł.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego.

1. Warunki lokalizacji, sposobu oznakowania i dokonywania pomiarów przez urządzenia rejestrujące.

Opis stanu faktycznego

1. Straż Miejska (SM) w Krośnie posiada do dyspozycji dwa urządzenia do pomiaru prędkości służące do instalowania w urządzeniach stacjonarnych – TraffiStar SR-520 oraz jeden radarowy miernik do pomiaru prędkości w ruchu drogowym (fotoradar) o oznaczeniu fabrycznym Multanova 6F, produkcji ROBOT Visual Systems GmbH – Niemcy.

Lokalizacja stacjonarnych urządzeń rejestrujących wykorzystywanych przez SM poprzedzona została analizą stanu bezpieczeństwa za okres 3 ostatnich lat. Analiza została przeprowadzona w oparciu o informacje uzyskane od Komendanta Miejskiego Policji w Krośnie i obejmowała: rodzaje zdarzeń drogowych i ich skutki. Analiza dotyczyła odcinków po 500 m w obu kierunkach od planowanych miejsc lokalizacji stacjonarnych urządzeń rejestrujących. Ponadto analiza określała dopuszczalną prędkość na tych odcinkach dróg, średnie dobowe natężenie ruchu drogowego oraz sąsiedztwo obiektów użyteczności publicznej, w tym w szczególności: przystanków komunikacji miejskiej, sklepów, składów budowlanych, stacji paliw, urzędów, remizy OSP, szkół i przejść dla pieszych – których specyfika miała istotny wpływ na bezpieczeństwo ruchu drogowego w tych miejscach. Poza tym SM przeprowadziła własne badania natężenia ruchu w miejscach planowanej lokalizacji urządzeń stacjonarnych.

(dowód: akta kontroli str. 7-14, 23-30)

2. Cztery instalacje (maszty) do umieszczania stacjonarnych urządzeń rejestrujących, ujawniających naruszenia przepisów ruchu drogowego polegających na niestosowaniu się kierowców do sygnalizacji świetlnej oraz na przekroczeniu dozwolonej prędkości są zlokalizowane na terenie miasta Krosna w ciągu ulicy Podkarpackiej (droga krajowa nr 28) na dwóch skrzyżowaniach: dwie instalacje na skrzyżowaniu ulicy Podkarpackiej z ulicą Czajkowskiego i ulicą Składową oraz dwie na skrzyżowaniu ulicy Podkarpackiej z ulicą Pużaka i ulicą Zręcińską. Prezydent Miasta

Krosna na podstawie przepisów art. 20 b ust. 2 ustawy o *drogach publicznych*, uzyskał zgodę Głównego Inspektora Transportu Drogowego na instalację tych urządzeń. We wniosku do Głównego Inspektora Transportu Drogowego, Urząd Miasta Krosna przedstawił analizę stanu bezpieczeństwa ruchu drogowego na odcinkach obejmujących po 500 m w obu kierunkach od projektowanych lokalizacji uwzględniającą dopuszczalną prędkość kategorii i klasę drogi, średnie dobowe natężenie ruchu a także warunki widoczności oraz inne warunki mające wpływ na ograniczenie ruchu.

Obie instalacje zlokalizowane są w odległości 1300 m od siebie. Na terenie miasta Krosna w ciągu drogi krajowej nr 28 nie jest zlokalizowane żadne inne stałe urządzenie pomiarowe.

(dowód: akta kontroli str. 15-34, 299-304)

3. Odcinek drogi krajowej nr 28 na terenie miasta Krosna (teren zabudowanym, ulice: Bieszczadzka, Podkarpacka, al. Jana Pawła II, Bema), ma łączną długość 10,17 km. Ograniczenie prędkości do 50 km/h, na drodze nr 28, obowiązuje na ul. Bieszczadzkiej i Podkarpackiej do skrzyżowania z ul. Czajkowskiego i odwrotnie oraz na ul. Bema od skrzyżowania z ul. Rzeszowską w kierunku Jasła i odwrotnie.

Na pozostałych ulicach tej drogi (Podkarpackiej i al. Jana Pawła II) dopuszczalna prędkość wynosi 70 km/h.

(dowód: akta kontroli str. 307-308, 299-304)

4. Umieszczone w ciągu tej drogi stacjonarne urządzenia pomiarowe poprzedzono znakami drogowymi D-51.

(dowód: akta kontroli str. 31-34, 299-304)

5. Obudowy stałych urządzeń oraz urządzenia przenośnego spełniają wymogi określone przepisami § 5 rozporządzenia Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej w sprawie warunków lokalizacji, sposobu oznakowania i dokonywania pomiarów przez urządzenia rejestrujące. Urządzenia są w pełni zabezpieczone przed dostępem osób nieuprawnionych do ich wnętrza i do elementów regulacyjnych. Urządzenia posiadają zabezpieczenia wymienione w świadectwach legalizacji.

(dowód: akta kontroli str. 31-34)

6. – 8. Wszystkie trzy urządzenia programowane są tak, aby zapisywać i utrzymywać przekroczenia przez kierujących pojazdami dopuszczalnej prędkości o 21 km/h, ze stopniowaniem co 1 km/h. Urządzenia stacjonarne mają techniczną możliwość rejestrowania naruszeń przepisów jedynie w obrębie skrzyżowań (uruchomienie urządzenia może nastąpić tylko w sytuacji przejechania przez pojazd elementu sieci zamontowanej w nawierzchni skrzyżowania). Urządzenie przenośne nie posiada technicznych możliwości ustalenia odległości z jakiej skutecznie rejestruje ruch pojazdów. Jedynymi ograniczeniami są maksymalny zasięg techniczny i konfiguracja terenu.

Miejsca lokalizacji przenośnego urządzenia rejestrującego, wskazane przez Komendanta SM podczas oględzin, uniemożliwiają dokonanie pomiaru prędkości pojazdów na odcinkach przed znakami D-51.

Stacjonarne urządzenia rejestrujące dokonują pomiaru prędkości przy pomocy pętli indukcyjnych, jedynie na skrzyżowanych pomiędzy masztami.

(dowód: akta kontroli str. 31-34, 231-240)

9. Stacjonarne urządzenia pomiarowe są dobrze widoczne i nie powodują utrudnień lub zagrożeń dla ruchu drogowego. Przeprowadzone w trakcie kontroli oględziny miejsc, w których ustawiane były przenośne urządzenia rejestrujące wykazały, że we wszystkich przypadkach miejsca te były dobrze widoczne dla kierujących pojazdami i nie powodowały dodatkowych utrudnień w ruchu innym jego uczestnikom.

(dowód: akta kontroli str. 31-34)

10. W okresie objętym kontrolą, nie dokonywano pomiaru prędkości urządzeniem przenośnym na odcinkach ulic na których zlokalizowane by było inne urządzenie rejestrujące. Stacjonarne urządzenia pomiarowe zainstalowane zostały i uruchomione w lipcu 2012 r. SM nie prowadziła pomiaru prędkości urządzeniem przenośnym w okresie od 1 stycznia 2011 r. do 28 czerwca 2011 r.

(dowód: akta kontroli str. 23-30, 305, 457-542)

11. Komendant SM pismem z dnia 1 lipca 2011 r. zwrócił się do Komendy Miejskiej Policji w Krośnie z prośbą o analizę przesłanych, proponowanych miejsc pomiarowych dla przenośnego urządzenia samoczynnie rejestrującego naruszenia przepisów o ruchu drogowym (Fotoradar Multanova 6F) oraz przedstawienie własnych propozycji lokalizacji. Propozycja zawierała wskazania lokalizacji na 23 ulicach Krosna.

Komenda Miejska Policji zażądała podania szczegółowej lokalizacji miejsc pomiarowych z pikietażem drogi, w celu opracowania analizy stanu bezpieczeństwa ruchu drogowego na tych ulicach.

Komendant Miejski Policji w Krośnie pismem z dnia 15.07.2011 r. przesłał do SM zatwierdzony wykaz lokalizacji punktów ustawienia fotoradaru przenośnego.

W okresie objętym kontrolą, SM co miesiąc uzgadniała z Komendantem Powiatowym Policji, w formie pisemnej, miejsce i czas proponowanych kontroli prędkości urządzeniem przenośnym. Proponowane miejsca kontroli, we wszystkich przypadkach były zgodne z zatwierdzonym przez Komendanta Powiatowego Policji wykazem takich miejsc.

Przeprowadzone w trakcie kontroli oględziny wykazały, że wszystkie miejsca pomiaru prędkości urządzeniem przenośnym były zlokalizowane z uwzględnieniem specyfiki mającej wpływ na bezpieczeństwo w ruchu drogowym (Dom Kultury, przychodnia lekarska, cmentarze, ruchliwe przystanki autobusowe, szkoły, obiekty sportowe, ruchliwe skrzyżowania).

SM, każdorazowo sporządzała pisemny raport z przebiegu pomiaru prędkości zawierający między innymi także informacje dotyczące; dopuszczalnej prędkości, kierunku pomiaru, ustawień parametrów pomiaru, odstopniowania pomiaru prędkości.

(dowód: akta kontroli str. 15-30, 231-240, 299-304, 457-542,)

12. Stacjonarne urządzenia rejestrujące zlokalizowane są na obszarze zabudowanym, w odległości 1.300 m od następnego urządzenia rejestrującego.

(dowód: akta kontroli str.299-304)

13. W okresie objętym kontrolą, wszyscy funkcjonariusze SM wykonujący kontrole ruchu drogowego (15 osób), posiadali aktualne upoważnienia wydane przez Komendanta Miejskiego Policji w Krośnie. Upoważnienia te zostały wydane na podstawie zaświadczeń o ukończeniu kursów w zakresie kontroli ruchu drogowego wydane przez Małopolski Ośrodek Ruchu Drogowego w Tarnowie, Zakład Doskonalenia Zawodowego w Przemyślu i Ośrodek Szkolenia GALJAN w Warszawie

Wszyscy funkcjonariusze SM. posiadali także aktualne upoważnienia do nakładania grzywien w formie mandatu karnego, wydane przez Prezydenta Miasta Krosna.

(dowód: akta kontroli str. 79-162)

Ustalone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia lokalizację, sposób oznakowania i dokonywania pomiarów przez urządzenia rejestrujące.

2. Legalność używania przez Straż Miejską urządzeń rejestrujących oraz wykorzystanie środków uzyskanych z mandatów nałożonych za wykroczenia w ruchu drogowym, ujawnione za pomocą urządzeń rejestrujących.

Opis stanu faktycznego

14. – 15. Urządzenia pomiarowe stacjonarne używane przez SM – TraffiStar SR 520 posiadają decyzję zatwierdzającą typ, wydaną przez Prezesa Głównego Urzędu Miar w dniu 15 czerwca 2010 r.. Przyrządom został nadany znak zatwierdzenia typu PLT 1019.

Przenośne urządzenie pomiarowe używane przez SM – Multanova 6F posiada decyzję zatwierdzającą typ przyrządu wydaną przez Prezesa Głównego Urzędu Miar w dniu 18 września 2006 r.. Przyrządom został nadany znak zatwierdzenia typu PLT 06208.

(dowód: akta kontroli str. 163-198)

16. W okresie objętym kontrolą (2011 r. – październik 2013 r.) stacjonarne urządzenia pomiarowe (TraffiStar SR 520) i urządzenie przenośne (Multanova 6F), używane przez SM, posiadały aktualne świadectwa legalizacji.

(dowód: akta kontroli str. 199-220)

17. W okresie objętym kontrolą nie wystąpiły przypadki uszkodzeń urządzeń rejestrujących w wyniku kolizji drogowych.

(dowód: akta kontroli str. 313-318)

18. Urząd Miasta Krosna oraz SM nie prowadziły analizy porównawczej lokalnego stanu bezpieczeństwa przed i po zainstalowaniu stacjonarnych urządzeń rejestrujących na 2 skrzyżowaniach ulicy Podkarpackiej, w oparciu o liczby zdarzeń drogowych, do których doszło na tych skrzyżowaniach i w odległości 500 m od tych miejsc.

Komendant SM, składając wyjaśnienia m.in. podał, że Straż nie prowadziła takowej analizy porównawczej, gdyż SM nie posiada informacji o zdarzeniach drogowych (wypadki, kolizje, potrącenia), do których doszło na terenie miasta Krosna.

Jednocześnie Komendant SM wyjaśnił, że Straż dokonywała analizy liczby wykroczeń zarejestrowanych przy pomocy stacjonarnych urządzeń rejestrujących dotyczących przekroczenia dozwolonej prędkości oraz łamania zakazu przejazdu przez skrzyżowania na czerwonym świetle. Analiza ta wykazała, że liczby ww. wykroczeń

w poszczególnych miesiącach roku bieżącego była mniejsza w porównaniu do analogicznego miesiąca roku poprzedniego. I tak:

- w lipcu 2013 r. zarejestrowanych została o 486 wykroczeń mniej niż lipcu 2012 r.
- w sierpniu 2013 r. zarejestrowanych zostało o 86 wykroczeń mniej niż w sierpniu roku poprzedniego,
- we wrześniu 2013 zarejestrowanych zostało o 554 wykroczenia mniej niż we wrześniu roku poprzedniego,
- w październiku 2013 r. zarejestrowanych zostało o 156 wykroczeń mniej niż w analogicznym miesiącu 2012 r.

Na podstawie powyższych analiz nie były formułowane wnioski dotyczące lokalizacji lub usunięcia urządzeń rejestrujących.

(dowód: akta kontroli str. 221-230)

W latach 2011-2013 (III kwartał) nie funkcjonował mechanizm powiadamiania z urzędu przez Policję, Prezydenta Miasta (Straż Miejską) o zaistniałych zdarzeniach drogowych na terenie miasta.

Komendant Miejski Policji w Krośnie stwierdził, iż takie informacje przekazywał Prezydentowi Miasta na podstawie jego wniosków.

Po zainstalowaniu (w lipcu 2012 r.) na 2 skrzyżowanych ulic stacjonarnych urządzeń rejestrujących, Policja w tych miejscach, odnotowała mniejszą roczną liczbę zdarzeń drogowych. Na jednym skrzyżowaniu: w 2011 r. – odnotowano 18 zdarzeń, w 2012 r. – 11 zdarzeń, a w okresie od stycznia do października 2013 r. – 7 zdarzeń drogowych. Na drugim monitorowanym skrzyżowaniu: w 2011 r. – odnotowano 11 zdarzeń, w 2012 r. – 10 zdarzeń, a w okresie od stycznia do października 2013 r. – 2 zdarzenia drogowe.

(dowód: akta kontroli str. 309-312, 449-456)

19. W lipcu 2012 r. na 2 skrzyżowanych ul. Podkarpackiej zostały zainstalowane stacjonarne urządzenia rejestrujące wykroczenia związane z niestosowaniem się do limitów prędkości i oraz sygnalizacji świetlnej.

Komendant SM wyjaśnił, że w zakresie wyboru i przygotowania tych i ewentualnych nowych lokalizacji stacjonarnych urządzeń rejestrujących, m. in. brane były pod uwagę przypadki częstego łamania przez kierujących pojazdami, zakazu wjazdu na skrzyżowania przy zapalonym czerwonym świetle oraz przekraczania dopuszczalnej prędkości na odcinku ul. Podkarpackiej pomiędzy tymi skrzyżowanymi. Wybór tych skrzyżowań ul. Podkarpackiej, poprzedzony był wystąpieniem do Komendy Miejskiej Policji w Krośnie o sporządzenie analizy bezpieczeństwa ruchu drogowego w tych miejscach. Z analizy tej wynikało, że w latach 2009-2011 w miejscach planowanej lokalizacji stacjonarnych urządzeń rejestrujących występowało bardzo duże natężenie ruchu drogowego i doszło w nich do 10 wypadków drogowych, w których rannych zostało 8 osób, a 2 osoby poniosły śmierć. Przed instalacją urządzeń w dniach 10-15 czerwca 2012 r. dokonano analizy natężenia ruchu pojazdów jadących na wprost ul. Podkarpacką w rejonie skrzyżowania z ul. Pużaka.

Prezydent Miasta, poza zainstalowaniem na 2 skrzyżowaniach stacjonarnych urządzeń rejestrujących pomiar prędkości i zakazu przejazdu na czerwonym świetle,

planował również instalację 4 stacjonarnych masztów dostosowanych do instalowania w nich urządzenia Multanova 6F będącego w posiadaniu SM. Z przedstawionego projektu, Główny Inspektor Ruchu Drogowego zaakceptował tylko dwie opisane w wystąpieniu lokalizacje, uznając pozostałe za zbędne. Decyzja odmowna została umotywowana brakiem zdarzeń drogowych, ze skutkiem śmiertelnym na tych odcinkach dróg.

(dowód: akta kontroli str.35, 63-77, 297, 221-230, 241-276)

Odnosnie pomiaru prędkości urządzeniem przenośnym (Multanova F6) ustalono, że spośród zaproponowanych Komendantowi Powiatowemu Policji w Krośnie, 23 miejsc (odcinków) pomiaru prędkości, akceptację Komendanta uzyskały wszystkie. W okresie objętym kontrolą, faktyczny pomiar prędkości przez SM dokonywany był jedynie na 6, wcześniej uzgodnionych ulicach tj.: na ul. Chopina, na ul. Krakowskiej, na ul. Aleje Jana Pawła II, na ul. Baczyńskiego, na ul. Zręcińskiej i na ul. Bieszczadzkiej. Pomiary prędkości urządzeniem przenośnym, wykonywane były w oparciu o miesięczne harmonogramy uwzględniające miejsce i czas pracy urządzenia. Harmonogramy te każdorazowo były analizowane i po ewentualnych poprawkach zatwierdzane przez Komendanta Miejskiego Policji w Krośnie.

(dowód: akta kontroli str. 37-50)

W trakcie oględzin ulic Miasta Krosna, na których dokonywany był przez SM pomiar prędkości urządzeniem przenośnym Multanova F6 stwierdzono, że ulice te oznaczone zostały stałymi znakami drogowymi D-51 z tablicą informującą na jakim odcinku pomiar może być dokonywany.

(dowód: akta kontroli str. 299-304)

Na podstawie informacji udostępnionych przez Komendanta Miejskiego Policji w Krośnie ustalono, że na ulicach, na których dokonywany był pomiar prędkości urządzeniami stacjonarnymi i przenośnym, w okresie od stycznia 2011 r. do października 2013 r. doszło do następujących ilości zdarzeń drogowych:

- a) na ul. Podkarpackiej – 265 zdarzeń, w wyniku których śmierć poniosło 2 osoby, a 22 osoby zostały ranne,
- b) na ul. Chopina – 8 zdarzeń (bez osób zabitych i rannych)
- c) na ul. Krakowskiej – 76 zdarzeń, w wyniku których śmierć poniosła 1 osoba, a 9 zostało rannych,
- d) na ul. Aleje Jana Pawła II – 71 zdarzeń, w których śmierć poniosło 2 osoby, a 3 zostało ranne
- e) na ul. Baczyńskiego – 11 zdarzeń, w których jedna osoba została ranna,
- f) na ul. Zręcińskiej – 60 zdarzeń, w wyniku których 2 osoby zostały ranne,
- g) na ul. Bieszczadzkiej – 133 zdarzenia, w których 2 osoby zostały ranne.

Przedstawione przez Komendanta Miejskiego Policji w Krośnie, informacje o ilości zdarzeń drogowych odnosiły się do całej długości poszczególnych ulic.

Oprócz ww. ulic, na których dokonywany był pomiar prędkości, w okresie objętym kontrolą, najwięcej zdarzeń drogowych wystąpiło także na:

- a) ul. Czajkowskiego – 61 zdarzeń, w wyniku których rannych 3 osoby zostały ranne,

- b) ul. Korczyńskiej – 61 zdarzeń, w wyniku których rannych zostało 8 osób,
- c) ul. Tysiąclecia – 56 zdarzeń, w których 3 osoby zostało ranne,
- d) ul. Niepodległości – 54 zdarzenia, w których 4 osoby zostało ranne,
- e) ul. Lwowskiej – 50 zdarzeń, w wyniku których 2 osoby zostało ranne,
- f) ul. Sikorskiego – 46 zdarzeń (bez osób rannych i zabitych),
- g) ul. Piłsudskiego – 43 zdarzenia, w których rannych zostało 5 osób,
- h) ul. Pużaka – 41 zdarzeń (bez osób rannych i zabitych),
- i) ul. Bohaterów Westerplatte – 40 zdarzeń, w których 1 osoba poniosła śmierć, a 3 zostało ranne,
- j) ul. Legionów – 38 zdarzeń, w których 3 osoby zostało ranne.

(dowód: akta kontroli str. 299-304, 329-428)

Jak wyjaśnił Komendant SM w latach przyszłych planowane jest zwiększenie ilości odcinków dróg, na których będzie dokonywany pomiar prędkości przy użyciu urządzenia przenośnego, jak również montaż, co najmniej dwóch masztów, w których możliwy będzie montaż urządzenia przenośnego Multanova 6F.

Komendant Miejski Policji w Krośnie wyjaśnił, że przy dyslokacji patroli policyjnych Wydziału Ruchu Drogowego, m.in. uwzględniano miejsca lokalizacji urządzeń rejestrujących SM. Stwierdził też, że funkcjonariusze SM informowali Komendanta Policji o faktach nie podjęcia planowanej kontroli prędkości pojazdów, bądź o wcześniejszym jej zakończeniu.

(dowód: akta kontroli str. 221-230, 309-312.)

20. Odnośnie analizy danych dotyczących wypadków i kolizji drogowych w miejscach objętych automatycznym nadzorem pod kątem ich przyczyn i skutków, Komendant SM wyjaśnił m.in., że Straż nie gromadzi danych dotyczących wypadków i kolizji w miejscach objętych działaniem urządzeń rejestrujących.

Według wyjaśnień Komendanta SM, taka analiza – *zgodnie z przepisami rozporządzeniem Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej z dnia 14 marca 2013 r. w sprawie warunków lokalizacji, sposobu oznakowania i dokonywania pomiarów przez urządzenia rejestrujące* – w stosunku do miejsc objętych urządzeniami stacjonarnymi, zostanie przeprowadzona w miesiącach styczniu i lutym 2015 r.

(dowód: akta kontroli str. 221-230)

Według informacji uzyskanej od Komendanta Miejskiego Policji w Krośnie, Komenda Miejska Policji analizuje pod kątem przyczyn i skutków powstawania wypadków dane dotyczące zdarzeń drogowych na terenie całego miasta Krosna, ale nie prowadzi odrębnej analizy dotyczącej odcinków dróg objętych automatycznym nadzorem. Przeprowadzone analizy służą do dyslokacji służby na drodze oraz wykonywania statycznej kontroli prędkości pojazdów przy użyciu ręcznych urządzeń pomiarowych. Na podstawie tych analiz stanu bezpieczeństwa podejmowane były działania mające na celu poprawę bezpieczeństwa w ruchu drogowym, tj.: Trzeźwy Poranek, Trzeźwe Popołudnie, Prędkość, Truck i Bus, Alkohol i Narkotyki itp.

Ponadto Komendant Policji wyjaśnił, że przedmiotowe analizy służą także do opiniowania stałej lub czasowej organizacji ruchu dla wniosków związanych ze zwiększeniem prędkości na obszarze zabudowanym w celu poprawy płynności ruchu z jednoczesnym uwzględnieniem wpływu na bezpieczeństwo tegoż ruchu.

(dowód: akta kontroli str. 321-328)

21. W latach 2011-2013 (III kwartał) do Urzędu Miasta Krosna w formie odrębnych wniosków lub w formie wniosków zgłoszonych do protokołów na zebraniach mieszkańców zgłoszono następujące wnioski dotyczące poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego:

- wniosek w 2011 r. o zapewnienie bezpieczeństwa w ruchu drogowym na terenie dzielnicy Krościenko Niżne,
- wniosek w 2012 r. o kontrolę prędkości na ulicach dzielnicy Krościenko Niżne,
- wniosek w 2013 r. o poprawę bezpieczeństwa przejścia dla pieszych przy Szkole Podstawowej nr 6 przy ul. Kletówki,
- wniosek w 2013 r. w sprawie zwiększenia częstotliwości kontroli drogowych na ulicach: Okrzei, Żółkiewskiego, Korczyńskiej oraz Zielonej,
- wniosek w 2013 o kontrolę prędkości pojazdów na ulicy Żeromskiego od skrzyżowania z ulicą Asnyka do granicy Miasta Krosna w kierunku Krościenka Wyżnego.

Wnioski powyższe zostały przekazane przez Urząd Miasta do Komendanta Miejskiego Policji. Zainteresowane strony zostały pisemnie zawiadomione o tym fakcie. Komendant Policji zawiadomił zainteresowanych w formie pisemnej o podjętych działaniach.

Do Urzędu Miejskiego w Krośnie nie wpływały wnioski dotyczące instalacji, przeniesienia lub likwidacji urządzeń rejestrujących.

(dowód: akta kontroli str. 277-296)

22. W okresie 2011 - 2013 (III kwartał) SM nałożyła łącznie 9.680 mandatów karnych na kwotę łączną 2.000.090 zł, w tym 9.291 mandatów (96% wszystkich) za wykroczenia przeciwko bezpieczeństwu i porządkowi w komunikacji, na łączną kwotę 1.959.020 zł (97,9% całej kwoty). W tym okresie, za wykroczenia związane z niestosowaniem się do limitów prędkości oraz sygnalizacji świetlnej, ujawnione za pomocą urządzeń rejestrujących, SM nałożyła łącznie 7.726 mandatów na kwotę łączną 1.728.970 zł.

Liczba i wartość nałożonych mandatów karnych w poszczególnych latach przedstawiała się następująco:

- w roku 2011 r. – ogółem mandatów 1.907 na kwotę 299.350 zł. Za wykroczenia przeciwko bezpieczeństwu i porządkowi w komunikacji – 1.727 mandatów na łączną kwotę 282.200 zł, w tym: 655 mandatów na kwotę 107.700 zł za wykroczenia ujawnione za pomocą urządzeń rejestrujących. Za niewskazanie kierującego (art. 96 § 3 Kodeksu wykroczeń) nałożono 247 mandatów karnych na łączną kwotę 39.900 zł i złożono do sądu 16 wniosków o ukaranie;
- w roku 2012 r. – ogółem mandatów 4.221 na kwotę 904.540 zł. Za wykroczenia przeciwko bezpieczeństwu i porządkowi w komunikacji – 4.095 mandatów na łączną kwotę 890.370 zł, w tym: 3.846 mandatów na kwotę 862.520 zł za wykroczenia ujawnione za pomocą urządzeń rejestrujących. Za niewskazanie kierującego nałożono 267 mandatów karnych na kwotę 98.700 zł i złożono 7 wniosków do sądu;
- w okresie od I – IX 2013 r. – ogółem mandatów 3.552 na kwotę 796.200 zł. Za wykroczenia przeciwko bezpieczeństwu i porządkowi w komunikacji – 3.469 mandatów na łączną kwotę 786.450 zł, w tym: 3.225 mandatów na kwotę 758.750 zł za wykroczenia ujawnione za pomocą urządzeń rejestrujących. Za niewskazanie kierującego nałożono 294 mandaty na kwotę 124.200 zł i złożono 4 wnioski do sądu.

(dowód: akta kontroli str. 429-438)

Urząd Miasta Krosna w latach 2011-2013, nie prowadził wyodrębnionej ewidencji księgowej (ewidencji analitycznej), na której rejestrowane byłyby dochody z tytułu mandatów nałożonych za wykroczenia związane z niestosowaniem się do limitów prędkości oraz sygnalizacji świetlnej, ujawnione za pomocą urządzeń rejestrujących oraz ewidencji analitycznej wydatków budżetowych na cele określone w art. 20d ustawy o drogach publicznych.

W okresie objętym kontrolą, zrealizowane dochody budżetu Miasta Krosna z tytułu mandatów (wszystkich) nałożonych przez SM, w tym także za naruszenia przepisów ruchu drogowego, ujawnione za pomocą urządzeń rejestrujących wyniosły łącznie 1.844.072 zł, z tego: w roku 2011 – 281.855 zł, w roku 2012 – 823.091 zł i w roku 2013 (za III kwartały) – 739.126 zł.

Różnica pomiędzy kwotą mandatów nałożonych przez SM, a zrealizowanymi dochodami budżetowymi z tego tytułu wynikała z trudności w ściąganiu tych należności.

Jak wyjaśnił Pan Marcin Połomski – Skarbnik Miasta Krosna, na osoby które nie zapłaciły należności z tytułu nałożonych mandatów karnych wystawiane były tytuły wykonawcze, na podstawie których Naczelnicy Urzędów Skarbowych prowadzili postępowania egzekucyjne. W wielu przypadkach Naczelnicy umarzali prowadzone postępowania egzekucyjne, ze względu na brak majątku dłużnika podlegającego egzekucji.

(dowód: akta kontroli str. 439-448)

23. Przepis art 20 d ustawy o drogach publicznych stanowi, że dochody uzyskane z grzywien nałożonych za naruszenia przepisów ruchu drogowego ujawnione za pomocą urządzeń rejestrujących, jednostki samorządu terytorialnego przeznaczają w całości na finansowanie:

- zadań inwestycyjnych, modernizacyjnych lub remontowych związanych z siecią drogową;
- utrzymania i funkcjonowania infrastruktury oraz urządzeń drogowych, w tym na budowę, przebudowę, remont, utrzymanie i ochronę dróg oraz drogowych obiektów inżynierskich;
- poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego, w tym popularyzację przepisów ruchu drogowego, działalność edukacyjną oraz współpracę w tym zakresie z właściwymi organizacjami społecznymi i instytucjami pozarządowymi.

W okresie od stycznia 2011 r do września 2013 r., Miasto Krosno z własnych środków poniosło następujące wydatki w zakresie rozdziału 60015 – „Drogi publiczne w miastach na prawach powiatu” i 60016 – „Drogi publiczne gminne”:

- wydatki bieżące na remonty ulic i dróg: w 2011 r. – 4.194.229 zł, w 2012 r. – 3.468.423 zł, w 2013 r. (za III kwartały) – 2.365.433 zł,
- odnowienie oznakowania poziomego: w 2011 r. – 135.622 zł, w 2012 r. – 132.512 zł, 2013 r. (za III kwartały) – 128.717 zł),
- utrzymanie oznakowania pionowego: w 2011 r. – 266.913 zł, w 2012 r. – 248.541 zł, 2013 r. (za III kwartały) – 161.731 zł),
- utrzymanie sygnalizacji świetlnej: w 2011 r. – 30.401 zł, w 2012 r. – 46.988 zł, w 2013 r. – 40.148 zł),

Łączne wydatki bieżące na remonty ulic oraz na utrzymanie znaków drogowych i sygnalizacji świetlnej wyniosły 11.219.658 zł, z tego: w 2011 r. – 4.627.165 zł, w 2012 – 3.896.464 zł i w 2013 r. (za III kwartały) – 2.696.029 zł.

Wydatki inwestycyjne na infrastrukturę drogową Miasta Krosna w okresie objętym kontrolą wyniosły łącznie 34.170.876 zł, z tego: w 2011 r. – 16.759.244 zł, w 2012 r. – 10.281.742 zł i w 2013 r. (za III kwartały) – 7.129.890 zł.

Realizacja przez Miasto Krosno, obowiązku określonego w przepisie art.20d ustawy *o drogach publicznych* – według wyjaśnień Prezydenta Miasta – wynika z faktu, iż dochody budżetu Miasta, z tytułu mandatów nałożonych przez Straż Miejską są wielokrotnie niższe niż środki finansowe przeznaczone na cele określone w tym przepisie prawnym.

(dowód: akta kontroli str.445, 439-442)

Ustalone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Uwagi dotyczące badanej działalności

Sposób prowadzenia ewidencji księgowej nie pozwala na stwierdzenie, czy dochody uzyskane z grzywien za naruszenie przepisów ruchu drogowego ujawnione za pomocą urządzeń rejestrujących, zostały przeznaczone na cele określone w przepisie art. 20d ustawy *o drogach publicznych*.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, legalność używania przez Straż Miejską urządzeń rejestrujących.

Wobec braku wyodrębnionej ewidencji księgowej dochodów z grzywien nałożonych za naruszenie przepisów ruchu drogowego, ujawnione za pomocą urządzeń rejestrujących, Najwyższa Izba Kontroli odstępuje od oceny poprawności wydatkowania środków pochodzących z ww. źródeł.

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. *o Najwyższej Izbie Kontroli*², wnosi o:

- prowadzenie ewidencji księgowej w sposób umożliwiający określenie przeznaczenia dochodów z mandatów, nałożonych za naruszenie przepisów ruchu drogowego za pomocą urządzeń rejestrujących, na cele określone w przepisie art 20d ustawy *o drogach publicznych*.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy *o NIK* kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Rzeszowie.

² Dz. U. z 2012 r., poz.82 z poz. zm.

Obowiązek poinformowania NIK o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosku pokontrolnego oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Rzeszów, dnia   listopada 2013 r.

Kontrolerzy:
Stanisław Tobolewski
główny specjalista kontroli państwowej

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Rzeszowie

Dyrektor
Wiesław Motyka

.....
podpis

.....
Podpis

Roman Chrząszcz
główny specjalista kontroli państwowej

.....
podpis